

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.21.638/2019/6. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Mizik Ügyvédi Iroda

(Cím3,

ügyintéző: dr. Mizik Andrea ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Dr. Szabó Előd ügyvéd

(Cím4)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 73.Pf.640.089/2018/9.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.P.50.967/2018/21-I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését részben – a perköltség viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, az alperes által a felperesnek fizetendő marasztalás tőkeösszegét 11.639.910 (tizenegymillió-hatszázharminckilencezer-kilencszáztíz) forintra és annak az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott késedelmi kamataira leszállítja, a 2018. november 1-jétől minden hónap 5. napjáig előre esedékesen fizetendő járadék összegét 107.252 (százhétezer-kétszázötvenkét) forintra felemeli;

kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 629.800 (hatszázhuszonkilencezer-nyolcszáz) forint elsőfokú perköltséget;

kötelezi az alperest, hogy az illetékes állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg a Magyar Államnak 218.000 (kétszáztizennyolcezer) forint le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket;

megállapítja, hogy a további 266.400 (kétszázhatvanhatezer-négyszáz) forint kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli;

egyebekben a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 441.550 (négy száznegyvenegyezer-ötszázötven) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2005. április 16-án motorkerékpár-balesetet szenvedett. A sérülései maradandó fogyatékossgal gyógyultak, a balesetből 55% mértékű össz-szervezeti egészségkárosodása maradt vissza. A fáradékonysága, valamint a medence- és végtagfájdalmai miatt a munkahelyi munkabírása jelentősen csökkent. A korábbi munkáját elvégzi, de ehhez 35%-os többleterő-kifejtésre van szüksége.

[2] A felperes a baleset előtt, 2000. december 11-től az alperesnél állt munkaviszonyban kárszakértői munkakörben. A baleset után egy évig betegállományban volt, majd rokkanttá nyilvánították. A kárszakértői munkát 2009 novemberéig alkalmazottként, majd 2012 tavaszáig megbízottként végezte egy kft.-ben. 2014. július 10-én munkaszerződést kötött más céggel.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[3] A felperes keresetében a balesetből eredő vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítésére kérte kötelezni az alperest. Az ún. erőmegfeszítési járadék iránti követelését arra alapította, hogy a munkáját 35%-os többleterő kifejtésével végzi.

[4] Az elsőfokú bíróság a 22.P.52.061/2012/79. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes 2005. április 16-án elszenvedett közlekedési balesete tekintetében az alperest teljes helytállási kötelezettség terheli. A másodfokú bíróság a 73.Pf.640.725/2014/4. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét fellebbezett részében helybenhagyta.

[5] Az elsőfokú bíróság az ezt követően meghozott 22.P.51.833/2015/48. számú ítéletével – egyebek mellett – a keresetet az erőmegfeszítési járadék tekintetében elutasította. Ezt azzal indokolta, hogy mivel a felperes részére kifizetett társadalombiztosítási ellátás összege jóval meghaladta a nettó jövedelme 35%-át, ezért e címen nem merült fel olyan kár, amelynek megtérítésére az alperes köteles lenne.

[6] A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a 73.Pf.635.006/2016/5-I. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének az erőmegfeszítési járadék megfizetése iránti keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta. Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy a felperes által az évenkénti jövedelme figyelmen kívül hagyandó 35%-ában meghatározott összeg kárként nem jelentkezett, mert azt a társadalombiztosítási ellátások fedezték, és ezzel a felperesnek a jövedelemcsökkenésből eredő kára megtérült.

[7] A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Pfv.III.20.212/2017/4. számú részítéletével a másodfokú bíróság fenti jogerős ítéletének felülvizsgálati kérelemmel támadott, az erőmegfeszítési járadékigényt elutasító rendelkezését – az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A felperes felülvizsgálati álláspontjával szemben kiemelte, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) nem ad lehetőséget erőmegfeszítés címén önálló járadékigény érvényesítésére. Megalapozottnak találta ugyanakkor a rendkívüli munkateljesítményen alapuló jövedelempótló járadékigény tekintetében másodlagosként megfogalmazott felülvizsgálati kérelmet. Megállapította, hogy e körben a bíróságok tévesen, a felperes balesetet megelőző jövedelmének feltárása nélkül határoztak. A megismételt eljárásra az elsőfokú bíróság részére előírta, hogy a felperes munkába állását követően elért, társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett jövedelmét mérsékelnie kell az erőmegfeszítés mértékével, és az így megállapítható keresetet kell viszonyítania a balesetet megelőző, ugyanilyen módszerrel meghatározott átlagkeresethez.

[8] A felperes módosított keresetében 2018. október 31-ig bruttó 20.000.927 forint lejárt jövedelempótló járadék, 2018. november 1-jétől véghatáridő nélkül havi bruttó 109.423 forint jövedelempótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A járadék megállapítását 2006. június 1-jétől kérte, arra hivatkozással, hogy 2006 júniusában állt ismét munkába. A balesetet megelőző egy évben elért havi bruttó jövedelmének a munkavállalói járulékokkal csökkentett összegét 226.234 forintban jelölte meg, a keresetvesztesség mértékének meghatározásakor pedig figyelmen kívül hagyta a rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelem összegét.

[9] Az alperes érdemi ellenkérelme továbbra is a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 18.252.515 forint és annak 2012. augusztus 15-től járó késedelmi kamatai, valamint 2018. november 1-jétől minden hónap 5. napjáig előre esedékesen havi 97.689 forint járadék felperes javára való megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[11] Döntését a régi Ptk. 356. § (1)-(3) bekezdéseire, 357. § (1), (2) és (4) bekezdésére, a PK 46. számú állásfoglalásra, valamint a baleseti járadék alapjául szolgáló átlagkereset meghatározásáról és a járadék számítási módjáról szóló 1/2006. (V. 22.) PK véleményre (a továbbiakban: PK vélemény) alapította.

[12] Minthogy a felperesnek a baleset bekövetkezésekor nem volt tudomása arról, s így nem is kellett azzal számolnia, hogy az alperes 2009. november 30-án a munkaviszonyát megszünteti, a felperesnek a járadékra való jogosultságát – a régi Ptk. 357. § (4) bekezdésében írt feltételek hiánya miatt – a 2009. december 1. utáni időszakra is megállapította.

[13] Helytállónak minősítette az alperesnek azt a hivatkozását, hogy a felperes részére folyósított gépkocsi-költségtérítés nem a felperes megélhetését szolgáló kereset része volt,

hanem a munkaviszony ellátásával kapcsolatban felmerült költség kompenzálására szolgált, s emiatt a járadék alapját képező átlagkereset meghatározásánál nem volt figyelembe vehető.

[14] A felperesnek a balesetet megelőző egy évben, 2004 áprilisától 2005 márciusáig elért jövedelmének összegét – a munkavállalói járulékok nélkül – bruttó 2.574.001 forintban, míg annak havi átlagát 214.500 forintban határozta meg. Nem osztotta az alperesnek azt az álláspontját, hogy a jövedelem összegét a személyi jövedelemadóval is csökkenteni kell, és az így meghatározott nettó jövedelmet kell felbruttósítani, ilyen számítást ugyanis a PK vélemény nem ír elő. Ehhez képest a keresetvesztés mértékét oly módon határozta meg, hogy a baleset előtt elért havi 214.500 forint átlagjövedelmet összevetette a baleset utáni jövedelem munkavállalói járulékokkal és a rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelemmel csökkentett összegével.

[15] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, az alperes marasztalásának összegét 3.175.799 forintra és annak 2012. december 1-jétől számított késedelmi kamataira, valamint 2018. november 1-jétől minden hónap 5. napjáig előre esedékesen fizetendő havi 59.020 forint járadékra leszállította.

[16] Abból a felek között nem vitás tényből indult ki, hogy a baleset következtében a felperes a korábbi munkakörét csak 35%-os mértékű rendkívüli erőfeszítéssel képes ellátni, és az általa korábban betöltött munkakör a 2009. novemberi kiszervezéssel nem változott. Az utóbbiak miatt a járadéki igény jogalapja körében nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felperes a kiszervezést követően ugyanazt a munkát az egyszemélyes tagsága mellett működő korlátozott felelősségű társasággal fennálló jogviszony alapján végzi az alperes részére.

[17] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a gépkocsihasználattal kapcsolatos költségtérítés a baleset előtti jövedelem részeként nem volt figyelembe vehető, mivel az nem minősült a felperes munkája ellenértékének.

[18] Egyebekben azonban az általa követett számítási mód alapján az elsőfokú bíróságtól eltérő eredményre jutott. A PK véleményre utalással hangsúlyozta, hogy a járulékok figyelmen kívül hagyásának és a bruttósításnak a célja a károsult baleset előtti és utáni jövedelmének összehasonlíthatóvá tétele. Erre tekintettel mind a balesetet megelőző jövedelmet, mind a balesetet követő jövedelmet nettó összegben, azaz a járulékok mellett a személyi jövedelemadót is levonva hasonlította össze, a balesetet követő jövedelmet a 35%-os rendkívüli erőfeszítéssel elért jövedelemmel is csökkentette, majd az így meghatározott különbözet összegét a jelenlegi 15%-os személyi jövedelemadóval növelte. Ezt az utóbbi számítási módot azzal indokolta, hogy a jövedelempótló kártérítés személyi jövedelemadó-köteles bevétel, amely adót a kártérítés teljesítésekor kell a felperesnek megfizetnie.

[19] Mindezek figyelembevételével a felperesnek a baleset előtti egy évben elért nettó munkabérének összegét 1.707.216 forintban, annak havi átlagát 142.268 forintban határozta meg. Ehhez képest a 2006. június 1-jétől 2006. december 31-ig terjedő időre és a 2008. évre keresetvesztést nem állapított meg, míg annak mértékét a 2007. évre 26.649 forintban, a 2009. január 1-jétől 2009. november 30-ig terjedő időre 57.215 forintban határozta meg.

[20] Mivel a felperes 2009 decemberétől már nem az alperesnek, hanem a saját vállalkozásának volt alkalmazottja, ezért ettől az időponttól kezdődően a jövedelmét nem tartotta összevethetőnek a baleset előtti munkabérével, és a felperest kizárólag a korábbival azonos munkakörben végzett munkából származó jövedelme 35%-ára tartotta jogosultnak. Érvelése szerint ugyanis csak ez a jövedelemcsökkenés állt okozati összefüggésben a balesettel. Vizsgálta ugyanakkor azt, hogy a 35%-os mértékű keresetkiesés a felperes által kapott társadalombiztosítási ellátások összegéből megtérült-e, mert álláspontja szerint az alperes csak ennek hiányában volt kötelezhető járadékfizetésre.

[21] Ennek megfelelően a 2010. és a 2012. évekre nem, csupán a 2011. évre állapított meg 57.215 forint keresetveszteséget. Minthogy a felperes a 2013. évtől kezdődően a balesetével összefüggésben társadalombiztosítási ellátásban már nem részesült, a keresetveszteség mértékét az évi nettó munkabér 35%-ában határozta meg. Ez 2013-ban 325.390 forintot, 2014-ben 412.500 forintot, 2015-ben 412.650 forintot, 2016-ban 418.950 forintot, 2017-ben 594.993 forintot, míg 2018. január 1. és 2018. október 31. között 501.670 forintot jelentett, és ezeknek a 15%-os személyi jövedelemadóval növelt bruttó összegét 3.175.799 forintban állapította meg. A 2006. június 1. és 2018. október 31. között lejárt jövedelempótló járadékként az utóbbi összeg megfizetésére kötelezte az alperest, a folyamatos jövedelempótló járadék mértékét pedig a 2018. január 1. és 2018. október 31. közötti nettó jövedelem havi átlaga 35%-ának személyi jövedelemadóval növelt összegében, havi 59.020 forintban határozta meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[22] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az alperesnek 2018. október 31-ig 20.000.927 forint lejárt jövedelempótló járadék, 2018. november 1-jétől véghatáridő nélkül havi 109.423 forint jövedelempótló járadék megfizetésére, másodlagosan 2018. október 31-ig 13.862.985 forint lejárt jövedelempótló járadék és 2018. november 1-jétől véghatáridő nélkül havi 109.423 forint jövedelempótló járadék megfizetésére kötelezését kérte. Emellett az alperest 1.828.773 forint elsőfokú perköltség, 295.960 forint lerótt eljárási illeték, valamint – a jogerős közbenső ítélettel és a korábbi felülvizsgálati határozattal megállapított perköltséget is tartalmazó – másodfokú perköltség és felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére kérte kötelezni.

[23] Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 24. § (1) bekezdését és (2) bekezdés a) pontját, 81. § (2) bekezdését és 275. § (5) bekezdését, a régi Ptk. 355. §-át, 356. §-át és 357. § (1) bekezdését, a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja. tv.) 7. §-át és 1. számú mellékletét, a társadalombiztosítás ellátásairól és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4. § 1) pontját, továbbá a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg.

[24] Hangsúlyozta, hogy a Kúria a megismételt eljárásra adott iránymutatásában a társadalombiztosítási járulékot jelölte meg, mint olyan tételt, amelyet le kell vonni a balesetet

követően elért jövedelméből. Emiatt álláspontja szerint a másodfokú bíróság a jövedelemveszteség számításakor a balesetet követő jövedelem összegét nem csökkenthette volna a társadalombiztosítási ellátások (rokkantsági nyugdíj, rehabilitációs járadék) összegével. Ennek ellenére a másodlagos kérelmében követelt járadékok összegét az említett juttatások levonásával határozta meg.

[25] A jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal szemben hivatkozott arra, hogy az adóbevallásában szereplő gépkocsi-költségtérítés a baleset előtti jövedelmének részét képezte, ezért a járadék összegének meghatározásakor is figyelembe kellett volna venni.

[26] Kifejtette, hogy az alperes teljes helytállási kötelezettségének fennállására tekintettel a másodfokú bíróság a jövedelemveszteség körében az okozati összefüggés fennállását már nem vizsgálhatta volna. Állította továbbá, hogy a jogerős ítélet a 2009-et követően lejárt és a jövőben esedékes jövedelempótló járadék számítása tekintetében is jogszabálysértő. Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy a PK véleményben foglaltakra tekintettel a jövedelemveszteség számításakor nem a nettó jövedelemből kellett volna kiindulni. Azon túl pedig, hogy a számítás módszerét eleve tévesnek tartotta, azt számszakilag sem tekintette helyesnek. Ehhez képest megismételte a kereseti követelésének alapjául szolgáló részletes számítását.

[27] A jogerős ítélet perköltségről szóló rendelkezésének jogszabálysértő jellegére azért hivatkozott, mert a másodfokú bíróság a régi Pp. 81. § (2) bekezdését figyelmen kívül hagyva tért el az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíjtól, és a mérséklésnek nem adta indokát. Sérrelmezte továbbá, hogy a másodfokú bíróság a pertárgyérték téves meghatározásával kötelezte a feleket a le nem rótt illeték állam javára történő megfizetésére.

[28] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[29] A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott.

[30] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott – a keresetet elutasító részében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó – rendelkezése a felperes által megjelölt jogszabályhelyek közül a régi Ptk. 356. § (1) bekezdését és 357. § (1) bekezdését sérti.

[31] A bíróságoknak a megismételt eljárásban a felperes valódi tárgyi keresethalmazatot alkotó keresetei közül már csak a jövedelempótló járadék megfizetése iránti keresetről kellett döntenük. A felperesnek e járadékra való jogosultságát – a régi Ptk. 356. § (1) bekezdése által megkövetelt feltételek fennállására tekintettel – mindkét fokú bíróság megállapította, a járadék összegét azonban a keresettől és egymástól is eltérően határozták meg. Ennek az oka – az alábbiakban kifejtettek szerint – a régi Ptk. 356. § (2) bekezdésének és 357. § (1) bekezdésének eltérő alkalmazása, valamint a PK véleményben foglaltak figyelmen kívül hagyása volt, ami szükségképpen különböző, s egyúttal hibás eredményekre vezetett.

[32] A felülvizsgálati kérelem alapján megválaszolandó, az ügy érdemére tartozó jogkérdések egyike az volt, hogy a járadék alapjának meghatározásakor, a felperes által a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres jövedelem részeként figyelembe kell-e venni a gépkocsi-költségtérítést. Abban is állást kellett foglalni, hogy a megismételt eljárásra adott iránymutatásra tekintettel a jogerős ítéletben jogszabálysértő módon történt-e az elmaradt jövedelemnek a felperes részére folyósított társadalombiztosítási ellátásokkal való csökkentése. Mindezek után pedig a jogerős ítélet indokolásában ismertetett járadékszámítás helyességét, a felperes által megjelölt, adekvát jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelését kellett vizsgálni.

[33] A felek 2004. január 1-jén a saját személygépkocsi hivatalos célú használatáról szóló megállapodást kötöttek, amely alapján az alperes a balesetet megelőző egy évben is fizetett költségtérítést a felperes részére. Ezt – az alperes által kiállított jövedelemigazolásban és az adóbevallásban is feltüntetett – juttatást a felperes a járadékalap részének tekintette, és a megfizetni kért járadék összegét annak figyelembevételével határozta meg. A felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben ugyanakkor ebben a körben nem az adójogszabályoknak volt jelentősége, és annak, hogy azok szerint a költségtérítés adóköteles jövedelemnek minősül-e. Ennélfogva az Szja. tv. felperes által felhívott rendelkezéseinek megsértése fel sem merülhetett. A járadék alapjához tartozó, a régi Ptk. 357. § (1) bekezdése szerint a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres jövedelem körébe sorolható juttatások meghatározásakor azok rendeltetésének kell jelentőséget tulajdonítani. Mivel pedig a felperes a már említett költségtérítést nem a munkája ellenértékéért, hanem a munkavégzésével kapcsolatban, indokoltan felmerült kiadásai megtérítésére kapta, ezért az a járadékszámítás során nem volt figyelembe vehető. Emiatt a perben eljáró bíróságoknak az ennek megfelelő, egyező jogi álláspontja helytálló volt, és a jogerős ítélet e tekintetben a régi Ptk. 355. § (4) bekezdését és 357. § (1) bekezdését sem sértette.

[34] A másodfokú bíróság – az elsőfokú bírósággal ellentétben – a járadék összegét a felperes részére a balesetet követően folyósított társadalombiztosítási ellátások (rokkantsági nyugdíj, rehabilitációs járadék) levonásával állapította meg. A felülvizsgálati kérelmében a felperes ezt azért kifogásolta, és állította a régi Pp. 275. § (5) bekezdésének megsértését, mert a Kúriának az új eljárás lefolytatására vonatkozó utasítása szerint a baleset utáni jövedelmét csupán a társadalombiztosítási járulékokkal kellett csökkenteni, az a régi Ptk. 356. § (2) bekezdésének alkalmazására nem utalt. Ez az értelmezés azonban téves volt. A régi Pp. 275. § (5) bekezdése a Kúria hatályon kívül helyező végzésében az új eljárás lefolytatására vonatkozóan adott utasításoknak az alsóbb fokú bíróságok számára kötelező jellegét rögzíti. A Kúria az adott esetben az elsőfokú bíróságnak – a szükséges, a bizonyításhoz kapcsolódó eljárási cselekmények foganatosítása mellett – előírta, hogy a felperes munkába állását követően elért, társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett jövedelmét mérsékelnie kell az erőmegfeszítés mértékével, és az így megállapítható keresetet kell viszonyítani a balesetet megelőző, ugyanilyen módszerrel meghatározott átlagkeresethez. Ez az iránymutatás a régi Ptk. 356. § (1) és (3) bekezdése, 357. § (1) bekezdése, valamint a PK vélemény figyelembevételét követelte meg az elsőfokú bíróságtól. Ebből ugyanakkor semmiképpen sem következett, hogy a még elbírálandó kereset megalapozottsága szempontjából lényeges további anyagi jogi jogszabályhelyek alkalmazása mellőzhető vagy – a felülvizsgálati álláspontnak megfelelően – mellőzendő lett volna. Éppen ezért a megismételt eljárásban sem lehetett figyelmen kívül hagyni a régi Ptk. 356. § (2) bekezdésének a káronszerzés tilalmán alapuló szabályát. Mindezek miatt a másodfokú bíróság az utóbbi jogszabályhely

alkalmazásával sem a régi Pp. 275. § (5) bekezdését, sem a járulék fogalommeghatározását tartalmazó Tbj. 4. § 1) pontját nem sértette.

[35] Az elsőfokú bíróság a járadék alapjának meghatározásakor a régi Ptk. 357. § (1) bekezdése szerint a felperes által a balesetet megelőző egy évben, azaz a 2004 áprilisától 2005 márciusáig terjedő időszakban elért jövedelem havi átlagából indult ki. A számítása már itt eltért a keresetben foglaltaktól, a felperes ugyanis tévesen a 2004. évi adóbevallásában feltüntetett, a balesetet megelőző naptári évben megszerzett jövedelmet vette alapul. Figyelemmel kellett lenni azonban arra is, hogy a törvény tiltó rendelkezésének hiányában rendszeresnek minősül, és a járadékalapba beszámít az a jövedelem is, amelyben a károsult évi rendszerességgel, de csak évente egy alkalommal részesül (BH 2013.301.). Emiatt az elsőfokú bíróságnak a helyesen megjelölt időszakban felmerült jövedelemként kellett volna számításba vennie a felperes részére kifizetett 13. havi fizetést és jutalmat is. Az elsőfokú bíróság emellett ugyan utalt arra, hogy a PK vélemény szerint a felperes 2004. április és 2005. március közötti bruttó jövedelmét a munkavállalói járulékok nélkül határozta meg, de ez a levonás valójában elmaradt. A fellebbezésében az alperes nemcsak ezt, de azt is alappal sérelmezte, hogy a keresetveszteség mértékének meghatározásakor az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, és nem vonta le a felperes részére folyósított társadalombiztosítási ellátásokat.

[36] Habár a másodfokú bíróság ezt az utóbbi hiányosságot pótolta, és – a fentiekben már ismertetettek szerint – járadékként az elmaradt jövedelem társadalombiztosítási ellátásokkal csökkentett összegének megtérítéséről rendelkezett, az általa elvégzett számításnak két alapvető hibája volt. Egyrészt a PK véleménnyel ellentétes módon a balesetet megelőző jövedelmet és a balesetet követő jövedelmet „tisztá nettó” összegben, vagyis a társadalombiztosítási járulékok mellett a személyi jövedelemadót is levonva vetette össze. Másrészt 2009 decemberétől a járadék összegét a járadékalap figyelmen kívül hagyásával határozta meg, ami nyilvánvalóan nem felel meg a régi Ptk. 356. § (1) bekezdésének és 357. § (1) bekezdésének.

[37] Mindezekhez képest a járadékszámítást a következők szerint kellett elvégezni. A felperesnek a balesetet megelőző egy évben, 2004. április és 2005. március között elért bruttó jövedelme 3.072.851 forint volt, amelynek a PK vélemény I. pontjában felsorolt, az adott időszakban mindösszesen 12,5% mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 2.688.745 forint, s így a havi átlagkereset 224.062 forint volt. Ez jelentette tehát a járadék alapját.

[38] A felperes a balesetet követő ismételt munkába állásától, 2006. június 1-jétől követelt jövedelempótló járadékot. Az ettől az időponttól 2006. december 31-ig terjedő időszakban – az alperes kimutatása szerint – bruttó 1.197.418 forint jövedelemre tett szert, amelynek a már említett, 14,5% mértékű járulékokkal csökkentett összege 1.023.792 forint volt. A 35%-os rendkívüli munkateljesítményre tekintettel azonban csupán 665.465 forint jövedelem volt figyelembe vehető, és annak a járadékalappal (7×224.062 forint) történt összevetése után 902.969 forint keresetveszteség volt kimutatható. Ezt csökkenteni kellett a 434.336 forint rokkantsági nyugdíj „félbruttósított”, vagyis az akkori 18% mértékű személyi jövedelemadó hozzáadásával számított 529.673 forint összegével. E számítás eredményeként a felperest a 2006. június 1. és 2006. december 31. közötti időszakra 373.296 forint járadék illette.

[39] A felperesnek a 2007. évi bevallás szerinti bruttó jövedelme 2.091.833 forint volt, amelynek a 15,5% mértékű járulékokkal csökkentett összege 1.767.599 forintnak felelt meg, és ez a rendkívüli munkateljesítmény levonásával 1.148.939 forint jövedelmet jelentett. A járadékalappal való összevetés alapján meghatározott jövedelemkiesés 1.539.805 forint összegét a 859.027 forint rokkantsági nyugdíjnak a fentiekkel azonos mértékű személyi jövedelemadóval növelt összegével, 1.047.583 forinttal kellett csökkenteni. Ennek alapján a felperes 2007-ben 492.222 forint járadékra volt jogosult.

[40] A felperes 2008. évi 2.227.499 forint bruttó jövedelmének a 15,5% mértékű járulékokkal és a rendkívüli munkateljesítménnyel csökkentett összege 1.223.454 forint volt, ami 1.465.290 forint keresetvesztést eredményezett. A 18% mértékű személyi jövedelemadó hozzáadásával számított 1.124.405 forint rokkantsági nyugdíj levonása után a 2008. évi járadék összegét 340.885 forintban kellett meghatározni.

[41] 2009-ben a felperesnek 3.013.573 forint bruttó jövedelme volt, amely a 15,5% mértékű járulékok és a rendkívüli munkateljesítmény levonása után 1.655.205 forintot tett ki. Az ennek alapján számolt 1.033.539 forint jövedelemkiesést a 18% mértékű személyi jövedelemadóval növelt, 668.823 forint rokkantsági nyugdíjjal és rehabilitációs járadékkal kellett csökkenteni. A felperest erre tekintettel 2009-ben 364.716 forint járadék illette.

[42] A 2010. évi 2.419.320 forint bruttó jövedelemnek a 17% mértékű járulékok és a rendkívüli munkateljesítmény levonása után megmaradó része 1.305.223 forint volt. Az így meghatározott 1.383.521 forint keresetvesztést azonban meghaladta a 17% mértékű személyi jövedelemadó hozzáadásával számított, 1.725.908 forint összegű rehabilitációs járadék. Következésképpen a felperes 2010-ben járadékra nem volt jogosult.

[43] A felperes 2011-ben 914.400 forint bruttó jövedelemre tett szert, amelynek a 17,5% mértékű járulékokkal és a rendkívüli munkateljesítménnyel csökkentett összege 490.347 forint volt. A 2.198.397 forint jövedelemkiesést a 16% mértékű személyi jövedelemadóval növelt, 1.503.374 forint rehabilitációs járadékkal kellett mérsékelni. Ennek figyelembevételével a járadék összege 2011-ben 695.023 forint volt.

[44] A felperes 2012. évi 888.454 forint bruttó jövedelmének a 18,5% mértékű járulékok és rendkívüli munkateljesítmény levonásával meghatározott összege 470.659 forint volt. Az ennek alapján számolt 2.218.085 forint keresetvesztés összegét a 16% mértékű személyi jövedelemadót tartalmazó, 1.726.815 forint rehabilitációs járadékkal kellett csökkenteni. Ez a 2012. évre vonatkozóan 491.270 forint járadékot jelentett.

[45] A felperes 2013-ban 1.527.372 forint bruttó jövedelmet ért el, amelynek a 18,5% mértékű járulékokkal és a rendkívüli munkateljesítménnyel csökkentett összege 809.125 forint volt. Minthogy a felperes részére 2009. november 30-ig folyósították a rehabilitációs járadékot, ebben az időszakban a régi Ptk. 356. § (2) bekezdésének megfelelően levonandó társadalombiztosítási ellátásban már nem részesült. Ez pedig azt jelentette, hogy az 1.879.619 forint jövedelemkiesésével azonos mértékű járadékra volt jogosult.

[46] A felperes 2014. évi 2.231.348 forint bruttó jövedelmének a 18,5% mértékű járulékok és a rendkívüli munkateljesítmény levonásával meghatározott összege 1.182.057 forint volt. Ehhez képest 1.506.687 forint keresetveszteség volt kimutatható, amely egyúttal az adott évi járadék összegét is jelentette.

[47] A felperes 2015-ben és 2016-ban egyaránt 2.232.000 forint bruttó jövedelmet szerzett, amelynek a 18,5% mértékű járulékokkal és a rendkívüli munkateljesítménnyel csökkentett összege 1.182.402 forint volt. Erre figyelemmel a kiesett jövedelem, s így a járadék összege mindkét évben 1.506.342 forint volt.

[48] A felperes 2017. évi 2.412.000 forint bruttó jövedelmének a 18,5% mértékű járulékok és a rendkívüli munkateljesítmény levonásával meghatározott összege 1.277.757 forint volt. A felperest ezért 2017-ben a keresetveszteségével egyező, 1.410.987 forint járadék illette.

[49] A 2018. január 1. és 2018. október 31. közötti 10 hónapban a felperes 2.205.000 forint bruttó jövedelmet ért el, amelynek a 18,5% mértékű járulékok és a rendkívüli munkateljesítmény levonása után megmaradó része 1.168.099 forint volt. Ezt az utóbbi összeget járadékalappal (10×224.062 forint) összevetve a jövedelemkiesés, s egyben a járadék összege 1.072.521 forintban volt meghatározható.

[50] Mindez azt jelentette, hogy a felperes a 2016. június 1-jétől 2018. október 31-ig terjedő időre 11.639.910 forint lejárt jövedelempótló járadékra, míg 2018. november 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 107.252 forint folyamatos jövedelempótló járadékra volt jogosult.

[51] A lejárt jövedelempótló járadék tekintetében a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját – nem a középarányos időben, vagyis 2012. július 15-én, hanem a keresetben megjelölt – 2012. augusztus 15-én kellett meghatározni, figyelemmel a régi Pp. 215. §-ára.

[52] A Kúria a kifejtettekre tekintettel, a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését részben – a perköltség viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a régi Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával részben megváltoztatta, az alperes által a felperesnek fizetendő marasztalás tőkeösszegét 11.639.910 forintra és annak az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott késedelmi kamataira leszállította, a 2018. november 1-jétől minden hónap 5. napjáig előre esedékesen fizetendő járadék összegét 107.252 forintra felemelte, egyebekben a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartotta.

Záró rész

[53] A perköltség viselése tekintetében az alábbiakból kellett kiindulni. Az elsőfokú eljárásban a pertárgy értéke a keresettel érvényesített követelés eredeti, legmagasabb értékével, 9.746.829 forinttal egyezett. Ehhez képest – a felek által egyezséggel rendezett nem vagyoni kártérítési igény figyelmen kívül hagyásával – a felperes 45%, az alperes 55%

arányban lett pernyertes. Az elsőfokú eljárásban a felperes – tanú- és szakértői díjra – 404.811 forint, az alperes – szakértői díjra – 280.006 forint költséget előlegezett. A jogi képviselettel felmerült ügyvédi munkadíj összegét a felperes esetében az R. 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján, az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíj figyelembevételével, az alperes esetében az R. 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (4) és (5) bekezdése szerint, a pertárgyérték alapulvételével, és mindkettőjük esetében az R. 4/A. § (1) bekezdésének megfelelően, általános forgalmi adóval növelt összegben kellett meghatározni. A Kúria ennek alapján, a pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel az elsőfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíj összegét a felperesnél 1.114.063 forintban, az alperesnél 510.600 forintban határozta meg. Számításba kellett venni azonban a korábbi felülvizsgálati eljárásban a felek részére személyenként 18.000 forintban megállapított felülvizsgálati eljárási költséget is. A Kúria ezért a régi Pp. 81. § (1) bekezdésének alkalmazásával az alperest 629.800 forint elsőfokú perköltség felperes javára való megfizetésére kötelezte.

[54] Ezzel szemben a felperesnek a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének sérelmére alapított felülvizsgálati támadása nem volt megalapozott. Ennek a különös, a részleges pernyertesség tekintetében érvényesülő perköltségviselési szabálynak az alkalmazása ugyanis a bíróság számára nem kötelező. Mivel pedig a perben eljáró bíróságok a perköltség viseléséről a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határoztak, ezért a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének megsértése fel sem merülhetett.

[55] A másodfokú eljárásban a per tárgyának értéke az alperes fellebbezésével kapcsolatban 1.172.268 forint, a felperes csatlakozó fellebbezése vonatkozásában 140.808 forint volt. Az alperesnek – elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a folyamatos járadék megfizetése iránti kereset elutasítására irányuló – fellebbezése teljes egészében megalapozatlan volt. A felperesnek – egyebek mellett a folyamatos járadék összegének felemelésére irányuló – csatlakozó fellebbezése 81% arányban vezetett eredményre. A Kúria emiatt a régi Pp. 239. § folytán alkalmazott régi Pp. 78. § (1) bekezdése és 81. § (1) bekezdése szerint, az R. 2. § (1) bekezdés a) pontja és 4/A. § (1) bekezdése alapján 320.450 forint másodfokú perköltség felperes részére történő megfizetésére kötelezte az alperest.

[56] A felülvizsgálati eljárásban a per tárgyának értéke 604.836 forint volt, és a felperes 96% arányban minősült pernyertesnek. Minthogy a felperes a felülvizsgálati kérelmében az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíjnál kisebb (nettó 100.000 forint) összegű munkadíjra tartott igényt, a Kúria annak figyelembevételével, a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott régi Pp. 81. § (1) bekezdése szerint, az R. 2. § (2) bekezdésére és 4/A. § (1) bekezdésére tekintettel 121.100 forint felülvizsgálati eljárási költséget ítelt meg a részére.

[57] Az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés b) pont] miatt le nem rótt kereseti illeték összegének meghatározásakor figyelemmel kellett lenni arra, hogy a felek az elsőfokú eljárásban, az első tárgyalást követően a nem vagyoni kártérítési igény vonatkozásában egyezségeket kötöttek, ami az Itv. 58. § (3) bekezdésében írt illetékmérséklési szabály alkalmazását indokolta. Ennélfogva – a Kúria által a korábbi felülvizsgálati határozatában megállapított 55.600 forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték mellett – 428.800 forint le nem rótt kereseti illeték megfizetéséről kellett a pernyertesség-pervesztesség elsőfokú eljárásra megállapított arányának figyelembevételével rendelkezni. A Kúria ennek

megfelelően, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (2) bekezdése alapján az alperest 218.000 forint le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéknek az állam javára való megfizetésére kötelezte. A további 266.400 forint le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes részleges költségmentességére tekintettel, a Kmr. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

[58] Az Itv. 51. § (1) bekezdésére figyelemmel a megismételt eljárásban a fellebbezési és csatlakozó fellebbezési, valamint felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésének kötelezettsége a feleket nem terhelte.

[59] A Kúria a korábbi felülvizsgálati határozatával a jogerős ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését – az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte. Ebből következően a felperest 209.594 forint le nem rótt kereseti illeték és 86.366 forint le nem rótt fellebbezési illeték állam javára való megfizetésére kötelező első- és másodfokú ítéleti rendelkezések is hatályukat veszítették. Ezeket az illetékeket ezért a perköltség viselésének kérdésében való határozathozatakor annak ellenére sem lehetett figyelembe venni, hogy a felperes – a felülvizsgálati kérelmében előadottak szerint – az illetékes állami adóhatóság felhívására az illetékfizetési kötelezettségét már teljesítette. Emellett a perköltség részeként azt a másodfokú perköltséget sem lehetett számításba venni, amelynek viseléséről a másodfokú bíróság a jogerős közbenső ítéletében rendelkezett.

[60] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján – a felperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[61] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. január 27.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző

HM